

Broj: 1508-14-UP/12
Dana, 25.10.2012. godine

MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE
n/r ministra, gđin Ranko Škrbić

PREPORUKA: Ostvarivanje prava djece sa smetnjama u razvoju prema članu 5. Pravilnika o razvrstavanju lica sa fizičkim i psihičkim smetnjama u razvoju

Poštovani,

Zakonom o osnovnom obrazovanju i vaspitanju¹ utvrđeno je:

član 83

Djeca sa težim i teškim smetnjama stižu osnovno obrazovanje i vaspitanje u skladu sa ovim zakonom i upisuju se u specijalnu školu ili specijalno odjeljenje na osnovu rješenja kojim se utvrđuje vrsta i stepen ometenosti u razvoju.

član 86.

Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite u saradnji sa Ministarstvom donosi Pravilnik o utvrđivanju ometenosti učenika u razvoju i sastavu i načinu rada komisije iz člana 83. ovog zakona.

Pravilnikom o vaspitanju i obrazovanju djece s posebnim obrazovnim potrebama u osnovnim i srednjim školama² utvrđuje se:

član 8

Djeca sa većim i kombinovanim poteškoćama u razvoju obrazuju se u specijalizovanim ustanovama opremljenim za obrazovanje djece sa ozbiljnim i kombinovanim poteškoćama u razvoju, ili u posebnim odjeljenjima za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama., redovnim školama, na osnovu preporuka stručnog tima.

Pravilnik o razvrstavanju lica sa smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju³

¹ Službeni glasnik Republike Srpske broj: 74/08, 71/09 i 104/11

² Službeni glasnik Republike Srpske broj: 85/04

³ Službeni glasnik Republike Srpske broj 115/03

član 5

Na osnovu nalaza i mišljenja stručne komisije, mesno nadležan centar za socijalni rad ili služba socijalne zaštite donosi rješenje o razvrstavanju i UPUĆUJE lice sa smetnjama na ostvarivanje odgovarajućih mjera zaštite.

Žalbe zaprimljene u instituciji ukazuju na povrede prava djece sa smetnjama u razvoju, s obzirom da se rješenjem koji je donio mjesno nadležan centar za socijalni rad, na osnovu nalaza i mišljenja stručne komisije dijete ne upućuju na ostvarivanje odgovarajućih mjera zaštite. Naime, prema postojećem normativnom okviru, stručna komisija daje nalaz i mišljenje o ocjeni sposobnosti i u konačnom daje prijedlog odgovarajućih mjera radi zaštite djeteta.

Na osnovu nalaza i mišljenja, centar za socijalni rad, kao organ starateljstva, svojim rješenjem pored razvrstavanja, upućuje dijete na ostvarivanje predloženih mjera zaštite. U praksi to najčešće nije tako.

Jednim brojem rješenja centara za socijalni rad koji su doneseni u ovim postupcima, ne odlučuje se o pravu djeteta niti se dijete upućuje na njegovo ostvarivanje. Rješenjem se ponovo daje isti onaj prijedlog mjera kako je to utvrdila i stručna komisija. Tako npr. nalaz i mišljenje stručne komisije broj: R-2-20/12 od 8.3.2012. godine između ostalog daje prijedlog mjera na način,

- „Prijedlog mjera -pokušati individualni edukativni program u Centru „Zaštiti me,,
- Edukacija roditelja o posebnim potrebama djeteta i vještinama koje dijete može usvojiti-defektolog, logoped, psiholog i drugo rehabilitaciono osoblje,
- Neophodan kontinuiran nadzor i pomoć i njega drugog lica.

Na osnovu nalaza i mišljenja centar za socijalni rad donosi rješenje broj 06/60400/694/11 od 16.3.2012. godine kojim ponovo i na isti način utvrđuje Prijedlog mjera. Navedeno Rješenje centra samo je jedno u nizu donesenih na osnovu nalaza i mišljenja stručnog tima kojim se prepisuje prijedlog mjera kako je to predložio stručni tim.

S obzirom da navedenim rješenjem dijete nije upućeno gdje će, kad i kako ostvariti mjeru koju je stručni tim predložio, roditelji sa takvim rješenjem obilaze različite službe i institucije, koje iz njegovog sadržaja ne vide da su oni u obavezi pružiti djetetu odgovarajuću uslugu.

Takvim rješenjem roditelji su dodatno zbunjeni i izloženi dodatnim traganjem za ostvarivanje određenih prava za svoje dijete. Jedno od pitanja je -ako je to prijedlog mjera, kako stoji u rješenju, ko onda o tome odlučuje, i ko je u obavezi postupati po donesenom rješenju.

Pored navedenog, u pojedinim rješenjima centara za socijalni rad daje se prijedlog i za one usluge koje ni jednim normativni aktom nisu utvrđene kao pravo djeteta.⁴

⁴ Rješenjem centa za socijalni rad broj 05/2-540-1-15/10 od 10.12.2010.godine, devetogodišnjem dječaku koji se prema važećem pravilniku razvrstava u grupu lica sa tjelesnim oštećenjem, utvrđuje se potrebna podrška asistenta u nastavi.

Sa takvim rješenjem roditelji se obraćaju nadležnom ministarstvu radi realizacije dobijenog rješenja, međutim, ministarstvo konstatuje-Nismo u mogućnosti udovoljiti zahtjevu, predlažemo da se škola i roditelj obrate centru za socijalni rad...⁵
Roditelji se, dopisom ministarstva upućuju istom onom centru koji je predložilo mjeru. U centru sada kažu da to nije u njihovoj nadležnosti.

I time se krug zatvara, roditelji imaju rješenje kojim se predlažu mjere, za mjere niko nije nadležan, roditelji sada obilaze različite institucije i službe i traže odgovor na pitanje-šta znači to što u rješenju piše.

Postupanje centara za socijalni rad na način da dijete ne upućuje na ostvarivanje potrebnih mjera zaštite u skladu sa nalazom i mišljenjem stručne komisije, protivno je članu 5. Pravilnika o razvrstavanju lica sa smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju i članu 64. Zakona o socijalnoj zaštiti⁶.

Na taj način povrijeđeno je pravo djeteta sa smetnjama u razvoju na ostvarivanje prava u skladu sa važećim propisima i utvrđenim potrebama djeteta.

Imajući u vidu naprijed navedeno, Ombudsman za djecu, predlaže:

-Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite, da kao resorno ministarstvo, centre za socijalni rad obaveže na postupanje u skladu sa članom 5. Pravilnika, odnosno da svoja rješenja u ovim postupcima, usklade i donose na osnovu ovlaštenja utvrđenih Zakonom o socijalnoj zaštiti i po odredbama zakona koji propisuje upravni postupak, te u skladu sa članom 5. Pravilnika o razvrstavanju lica sa smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju,

te da u roku od 15 dana instituciju obavijeste o mjerama koje su preduzeli.

S poštovanjem,

Ombudsman za djecu Republike Srpske
mr Nada Grahovac

⁵ Dopis ministarstva prosvete i kulture broj 07.020/610-1549-1/10 od 9.11.2010.godine

⁶ Zakon o socijalnoj zaštiti, član 64 glasi-Po zahtjevu za ostvarivanje prava u prvom stepenu odlučuje nadležni centar na čijem području podnosilac zahtjeva ima prebivalište